

Tromsø 19/04-05

REFERAT FRA MØTE I FAGRÅDET FOR NORM 12. APRIL 2005

- Til stede: Inger Sofie Samdal Vik (leder, NFMM), Astrid Lia (NITO), Olav Natås (sentral-lab.), Martin Steinbakk (NORM), Arne Broch Brantsæter (FHI), Elisabeth von der Lippe (NFIM), Mark Fagan (APLF), Gunnar Skov Simonsen (ref., NORM).
- Forfall: Fredrik Müller (universitets-lab.)
- Sak 01/05: Godkjenning av innkalling og saksliste.
Innkalling og saksliste godkjent. Det ble også denne gang påpekt at referat fra forrige møte burde legges fram for godkjenning. Dette ble beklageligvis uteglemt, men skal være en del av innkallingsrutinene til møtene i Fagrådet.
- Sak 02/05: Årsmelding og regnskap for NORM 2004.
Utkast til årsmelding var sendt ut sammen med innkalling til møtet. På grunn av sent mottatt revisorrapport kunne revidert regnskap ikke utdeles før på møtet. Hovedpunktene i årsmeldingen ble gjennomgått og diskutert. Alle de medisinske mikrobiologiske laboratoriene i Norge deltok i overvåkingen i 2003. De planlagte overvåkingsoppleggene ble gjennomført i henhold til planene og resultatene er under bearbeidelse for rapportering i NORM/NORM-VET 2004. Den utadrettede virksomheten var i 2003 fokusert omkring overvåkingsrapporten, NORM-dagen, opprettelsen av internettportal for NORM samt deltagelse på diverse faglige møter og kongresser i inn- og utland. En del hovedpunkter m.h.t. organiseringen av NORM, arbeidet i Fagrådet og samarbeidet med andre organisasjoner ble oppsummert og diskutert. Det revisorgodkjente regnskapet viste at virksomheten i 2004 ble drevet i henhold til budsjettet på 5 mill. kroner. De største utgiftspostene på var lønn ca. 1,5 mill. kroner, laboratiemateriell ca. 1,8 mill. kroner og overføringer til deltager-laboratoriene ca. 1 mill. kroner.
- Sak 03/05: Oppsummering av status for NORM/NORM-VET 2004.
Alle resultater for NORM/NORM-VET 2004 er nå mottatt og gjennomgått. Laboratoriene har fått tilbakemeldinger med forespørsel om konfirmasjon av viktige/uvanlige funn og retting av mulige feil i databasen. Det avholdes felles redaksjonsmøte med Zoonosesenteret, Folkehelseinstituttet (forbruk hos mennesker) og Veterinærhøgskolen (forbruk hos dyr) den 18. april. Det taes sikte på trykking og utsendelse av rapporten på sensommeren eller tidlig på høsten. Det diskuteres ulike forslag til ”temasider” inkludert opprettelsen av en nasjonal MLST-basert overvåking av MRSA, Norges deltagelse i EARSS,

arbeidet med brytningspunkter i EUCAST, samt Folkehelseinstituttets kampanje for rasjonell antibiotikabruk ved luftveisinfeksjoner hos barn. Forslagene taes med til redaksjonsmøtet 18. april.

- Sak 04/05: Ansettelse av overlege i epidemiologi ved NORM.
Dr. med. Anne Sofie Furberg er ansatt som overlege i epidemiologi i full stilling ved NORM. Hun vil tiltre fra 01.06.2005 og skal initialt sette seg inn i bakteriologisk diagnostikk av antibiotikaresistens. Hun vil etterhvert trekkes mer aktivt inn i NORM-arbeidet, spesielt med m.h.t. å oppfylle NORM-forskriftens forskningsformål.
- Sak 05/05: Oppdatering m.h.t. databehandlingen i NORM.
Det gis en kort oppdatering av status for arbeidet med databehandlingen i NORM. Den nye registreringsmodulen eNORM er nå tatt i bruk ved deltagerlaboratoriene, og de foreløpige tilbakemeldingene er positive. Arbeidet med den sentrale databasemodulen er i full gang inkludert konvertering av historiske data. Det er etablert dialog med Datatilsynet som er tilsynsmyndighet for NORM registeret i henhold til Helseregisterloven.
- Sak 06/05: Status for Norges deltagelse i EARSS.
Norsk deltagelse i det europeiske overvåkingssamarbeidet EARSS er nå etablert inkludert historiske data tilbake til 1999. Det uttrykkes stor tilfredshet med at dette nå er bragt i orden. Til sammen 6 laboratorier leverer kvartalsvise resultater fra rutinediagnostikken og flere laboratorier arbeider med å få i gang leveranse av data.
- Sak 07/05: NORM på internett – forskningsportal.
Presentasjonen av NORM på www.antibiotikaresistens.no er på plass i en første foreløpig versjon. Det diskuteres hvordan fremstillingen kan gjøres bedre overfor ulike målgrupper, og det fremheves spesielt at forskningspotensialet i NORM må komme bedre fram. I forlengelse av diskusjonen under pkt 8 vil dette være et prioritert område for internettarbeidet. På lengre sikt er det et mål å gjøre vesentlige deler av databasen i NORM tilgjengelig via internett slik det allerede gjøres i Sverige.
- Sak 08/05: Hvordan øke bruken av NORM-data i forskningssammenheng ?
Det er foreløpig kommet inn et fåtall søknader om utlevering av NORM-data til forskningsformål. Ut fra diskusjonen synes dette dels å være et spørsmål om informasjon og tilgjengelighet, dels om økonomi til å utvikle NORM-relaterte forskningsprosjekter. Det er enighet om at forskningsprofilen må styrkes gjennom bedre informasjonsarbeid og eventuell bruk av NORM-midler til å støtte relevante prosjekter med nødvendige driftsmidler. Det er imidlertid klart at det må defineres rammer for hvordan dette arbeidet skal drives framover og eventuell økonomisk prosjektstøtte skal prioriteres og administreres. Fagrådet skal utarbeide forslag på disse punktene og vil eventuelt møtes i forkant av neste fagrådsmøte for å komme videre med denne saken.
- Sak 09/05: Rapporten fra konferansen på Olavsgård – hva skjer videre ?

Rapporten fra ”Folkehelseinstituttets konferanse for evaluering og videreføring av Regjeringens tiltaksplan mot antibiotikaresistens 2000 – 2004” ble gjennomgått og diskutert. Det er en utfordring at det kan være vanskelig å plassere ansvar for å initiere og finansiere de 12 prioriterte anbefalingene. Av spesiell relevans for NORM er tiltak 1 som omhandler ”lokale resistensdata”. Det uttrykkes her et behov for i større grad å gjøre bruk av såkalte rutinedata i overvåkingen. Den konkrete oppfølgingen av dette punktet ble diskutert under sak 12. Videre er det ønskelig med bedre lokal rapportering av både forbruk og resistens ved enkeltinstitusjoner. Det ble diskutert hvor langt NORMs ansvar for de enkelte sykehus skal strekkes. Det ble enighet om at NORM kan bidra med å gi veiledning og opplæring i hvordan enkeltinstitusjoner kan analysere og presentere egne data, men at selve arbeidet er utenfor NORMs oppgaver. Fagrådet tilslutter seg et forslag om at man i løpet av 2006 skal forsøke å arrangere en workshop der sykehusene inviteres til opplæring / diskusjon inkludert praktisk datahåndtering. Målet vil være at alle sykehus skal være i stand til å beskrive antibiotikaforbruk og resistensforhold ved egen institusjon overfor egne klinikere, administrasjon og allmennheten.

Sak 10/05: Status for overvåking av HIV – resistens.
NORM har tidligere vært involvert i utredningsarbeidet for å starte overvåking av HIV-resistens i Norge. Denne oppgaven er nå lagt til Folkehelseinstituttet og skal organiseres av en arbeidsgruppe ledet av Arne Brantsæter. Det ble gitt en kort redegjørelse for status i dette arbeidet og framdriften fram til oppstart primo 2006.

Sak 11/05: Planlegging av NORM-dagen 2005
Det var enighet om at deltagermøtet for NORM og NORM-dagen 2005 skal arrangeres innenfor de samme rammer som tidligere år. Det avtales at møtet skal arrangeres torsdag 17. november på Ullevål. Elisabeth von der Lippe påtar seg ansvaret med å se på bestilling av møtelokale så raskt som mulig. Når det gjelder programmet blir man enige om følgende forslag:

- Foreløpig oppsummering av NORM 2005
- MRSA – diagnostikk av resistens og utredning av klonalitet (Trond Jacobsen)
- Multiresistente bakterier i sykehus – screening og smitteverntiltak (Olav Natås, Elisabeth von der Lippe)
- Registrering av antibiotikaforbruk i primærhelsetjenesten og sykehus (Hege Salvesen Blix)
- Penicillinresistente pneumokokker på Island (Karl Kristinsson)

NORM sentralt vil arbeide videre med det endelige programmet ut fra forslagene.

Sak 12/05: Planlegging av overvåkingsopplegget 2006 – bruk av rutinedata
Det diskuteres en del frem og tilbake om hva som ligger i begrepet ”bruk av rutinedata”. Det er på den ene side en utbredt oppfatning at man bør unngå unødig dobbeltarbeid, spesielt i den mikrobiologiske analysen av isolatene. Samtidig er det klart at overvåkingssystemets behov for enhetlig datainnsamling og ønsket om fortsatt registrering av kontinuerlige mål på antibiotikaresistens og frysing av isolatene i seg selv utgjør et betydelig

NORM – Norsk overvåkingssystem for antibiotikaresistens hos mikrober

Gunnar Skov Simonsen: Tel 776 28493, Fax 776 27015

gunnar.skov.simonsen@unn.no

merarbeid i tillegg til den rene rutinevirksomheten. For å balansere disse hensynene vil man i det videre arbeidet bestrebe seg på å unngå dobbelt analysearbeid, blant annet ved å begrense den utstrakte bruken av Etester til fordel for lappebasert disk diffusjon med anbefalte metoder. Utvalget av isolater, antibiotika og datainnsamling vil fortsatt defineres i protokoller fra NORM. Videre er det ønskelig å justere antallet isolater fra hvert laboratorium for å skape en mer korrekt fordeling mellom store og små laboratorier. Dette kan man oppnå ved å definere innsamlingsperioder der alle inkluderbare isolater skal registreres framfor antall isolater per laboratorium. Ut fra ovenstående prinsipper og i lys av overvåkingen de foregående år foreslår Fagrådet følgende program for 2006:

• <i>E. coli</i> fra blodkultur	9 mnd innsamling
• <i>Klebsiella</i> spp. fra blodkultur	9 mnd innsamling
• <i>Enterococcus</i> spp. fra blodkultur	9 mnd innsamling
• <i>S. aureus</i> fra blodkultur	9 mnd innsamling
• <i>S. pneumoniae</i> fra blodkultur	9 mnd innsamling
• <i>S. pyogenes</i> fra blodkultur	Alle isolater
• <i>S. pyogenes</i> fra luftveisprøver	1 mnd innsamling
• <i>S. pyogenes</i> fra sår	1 mnd innsamling
• <i>S. aureus</i> fra sår	1 mnd innsamling
• <i>P. mirabilis</i> fra urin	3 mnd innsamling
• <i>Salmonella</i> spp. fra alle materialer	Alle isolater
• <i>Shigella</i> fra faeces	Alle isolater
• <i>Campylobacter</i> spp. fra faeces	Utvalgte isolater / 5 lab'er
• <i>Yersinia</i> spp. fra faeces	Alle isolater
• <i>M. tuberculosis</i> fra alle materialer	Alle isolater

Tarmpatogene bakterier og *M. tuberculosis* følger som tidligere sine respektive overvåkingsprogrammer. *S. pyogenes* og *S. pneumoniae* fortsetter resistensovervåkingen med Etest, for de øvrige bakterieartene tar man sikte på at resistensbestemmelsen utføres med Oxoid eller BD disk diffusjonsmetode og registrering av millimetersoner i eNORM registreringsprogrammet. Alle innsamlingsopplegg starter 01.01.2006.

Sak 13/05: Eventuelt
Ingen spesielle saker.

Neste møte i Fagrådet avtales foreløpig til onsdag 5. oktober. Møtet avholdes i Tromsø med møtestart 9.00. Det vil eventuelt bli avholdt et arbeidsmøte for Fagrådet om forskningsarbeidet i NORM på dagtid tirsdag 4. oktober. Et eventuelt arbeidsmøte koordineres av leder i Fagrådet Inger Sofie Samdal Vik.

Gunnar Skov Simonsen (ref.)